

Focení, fotky a právo

Vít Kovalčík

FI MU, podzim 2013

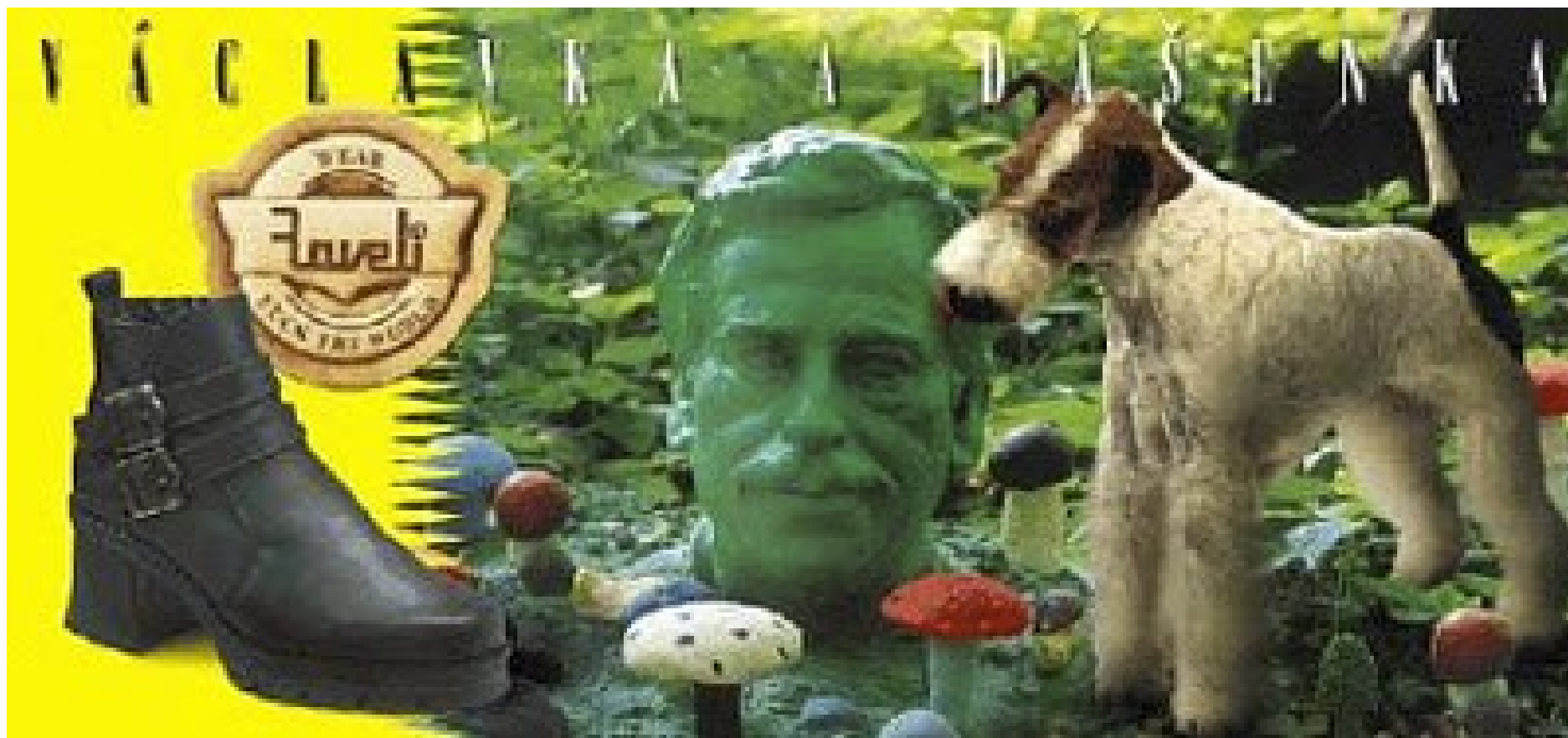
Nejsem právník

- „Veškeré postavy v těchto slidech jsou smyšlené, podobnost je čistě náhodná...“
 - (tedy jak kdy)
- Vycházím z Autorského zákona, ale výklad může být složitější.
 - Snažím se, ale něco jsem mohl pochopit lehce nepřesně
 - A mnoho pasáží ani není jednoznačných
 - Často nutno posuzovat případ od případu

AZ většinou není složitý, ale...

- §21 AZ, bod 7
- "Vysílání díla pomocí družice se považuje za uskutečněné na území České republiky i tehdy, jestliže jsou signály nesoucí zvuky nebo obrazy a zvuky nebo jejich vyjádření určené k příjmu veřejností uvedeny na sdělovací řetěz směrem na družici a od ní zpět k zemi, na území takového státu, který neposkytuje úroveň ochrany autorského práva alespoň srovnatelnou s ochranou podle tohoto zákona, na podnět vysílatele, který na území České republiky má umístěny své řídicí orgány, a taková srovnatelná ochrana není již poskytována na území státu, kde je umístěna stanice, ze které je přenos uskutečňován."
- 597 znaků

Většinou stačí používat hlavu

- 1997 - Milan Knížák – reklama Václavka a Dášěnka
- 1999 – Manželé Havlovi - půl milionu korun odškodné

Klíčové otázky

- Co můžeme fotit?
- Jak svoje fotky můžeme používat?
 - A co ještě k tomu případně potřebujeme
- Jak můžeme nakládat s cizími fotkami?

Co můžeme fotit?

- Obecně veřejná místa, přírodu atd.
- Na soukromých pozemcích a některých státních může být focení zakázáno (= cedule)
 - Respektovat
 - Ale pořád **často** můžeme fotit ten pozemek (+ stavbu, ..., cokoliv), pokud stojíme mimo něj, na veřejném prostranství
- Pozor na focení jiných autorských děl
 - u nás OK („do práva autorského nezasahuje ten, kdo fotografií zaznamená ... dílo, které je ... na veřejném prostranství“ §33 AZ)
 - jinde to tak být nemusí

Fotky cizích děl

- Pod to spadají i cizí některé významné stavby!
 - OK jen jako reportážní foto
- Eiffelovka ve dne ANO, v noci NE

A co focení lidí?

- Legální a morální pohled
- §12 Občanského zákoníku:
 - „ ... , obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy týkající se fyzické osoby nebo jejích projevů osobní povahy smějí být pořízeny nebo použity **jen s jejím svolením.**“
(Na druhou stranu: Svoboda uměleckého projevu)
 - Výjimky:
 - úřední použití, zpravodajství, vědecké a **umělecké účely** (???)
 - Nicméně: „Ani takové použití však nesmí být v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby.“

Focení policistů

- Policista nevystupuje jako soukromá fyzická osoba, takže dokumentace jejich jednání není bráno jako zásah do osobnostních práv.
 - (Ministerstvo vnitra / stránky Policie Brušperk)

Focení lidí v USA

- Na veřejném prostranství není souhlas potřeba.

- Dobrý přehled různých zemí:

http://commons.wikimedia.org/wiki/Commons:Photographs_of_identifiable_people

Smlouva aneb Model release

- Model release = smlouva mezi fotografem a modelkou
=> jak se mohou fotky použít
- pro objekty Property release
- velmi vhodné při komerčním využití fotek,
někdy zcela nezbytné (fotobanky)

Odbočka: Fotobanky

- (stock, microstock)
- Fotografové posílají fotky, designéři a grafici si je kupují, fotograf má provizi.
- Fotografové investují spoustu peněz do výbavy, spoustu času do zpracování fotek
- A pak fotku někdo ukradne, použije...
 - a ještě argumentuje, že na internetu je vše všech a zdarma
- Z fotobank se těžko krade (vodoznaky), ale od těch, kteří si fotku koupili, už to jde snadno

Jak svoje fotky můžu používat?

- Zveřejnit, prodat licenci na použití atd.
- Cizí díla mohu fotit jen pro osobní potřebu (§ 30 AZ)
- Zveřejňovat mohu fotky pořízené na veřejných místech, lidi se souhlasem
- Výjimky: Použití úřední, zpravodajské, vědecké, vzdělávací (přednáška), školní představení, interní použití studentského díla školou, katalogová licence

Něco z praxe

- Rekonstrukce bitvy u Slavkova
 - vlastní fotky jen pro sebe

Použití cizích fotek

GUEWER 途尔 | NBA
LITHIUM TRAM 锂电池车

捷克总统座驾!

2008
2.3.2008

☎ 86650728

中国锂电池首选品牌

宁波途尔车业有限公司 地址：宁波骆驼机电工业园区

The advertisement features a photograph of an elderly man with glasses, wearing a blue blazer and light-colored trousers, riding a bicycle on a green lawn. In the background, there is a large green arrow pointing upwards and the word 'No' in large, 3D letters. The man's signature and the date '2.3.2008' are written in white on the grass. The overall scene is set against a backdrop of a green hill and a blue sky.

iDnes.cz
23.11.2012

Použití cizích fotek

- **VŽDY JEN SE SOUHLASEM AUTORA**
- Každá fotka má autora
 - autor může být anonymní nebo pseudonymní, pak ho někdo zastupuje
 - (do 70 let od zveřejnění se může k dílu přihlásit oficiálně)
- Autoři mohou svá díla dát volně k použití
 - obvykle CC licence (CC-BY, CC-BY-NC-SA, ...)
 - ale i tak mohou klást omezení
 - často nekomerční použití + uvedení původního autora
- Jak poznáme, že na web to dal skutečný autor?
 - těžko :(
 - Google Search By Image pomáhá

Použití cizích fotek

- Po smrti autora:
 - 70 let po smrti autora majetková práva zanikají, potom jsou fotky použitelné volně
 - ale musí být uveden autor (§ 11 AZ, bod 5)
 - jen užití nesnižující hodnotu díla (§ 11 AZ, bod 5)
- Zajímavost:
 - pokud dílo nezveřejníte a 70 let po Vaší smrti ho někdo najde a zveřejní, pak má majetková práva on (ale jen na 25 let)

Kde sehnat fotky

- **Fotobanky**
 - vysoká kvalita, téměř 100 % bezpečné pro použití
 - musí se zaplatit
 - různé použití podle licence
- **Free fotobanky**
 - nižší kvalita, ale zdarma
 - někde fotky může nahrát kdoholiv (i zloděj)
 - www.sxc.hu a další (Use the Google, Luke)
 - Nutné číst licenci!
- Flickr atd. s označením CC – riziko
- NASA, ESA mají fotky téměř zdarma!

Ověřovat

- Google hledání s parametrem „licence“ taky není spolehlivé
- Jsou fotky opravdu zdarma?
 - Google Search By Image

Zdroj

- "zdroj internet", "zdroj Google"... @!#% ???
- (Podle mě) Jméno autora, webový odkaz
<https://www.flickr.com/photos/hpskurdal/15975179211/>
a ne
flickr.com

„Vodoznak“

- (§ 44 AZ) Neoprávněným zásahem do práva autorského je i odstranění nebo změna jakékoli elektronické informace o identifikaci práv k dílu.
 - (plus § 11, bod 2 – Nedotknutelnost díla)
- Nicméně označování fotek není potřeba
 - Fotka je **automaticky** autorsky chráněna
- K čemu tedy vodoznaky:
 - aby si i neznalí tušili, že použitím jde o krádež
 - aby krádež byla složitější
 - reklama

- 25.11.2013:
 - <http://www.lupa.cz/clanky/za-fotky-ukradene-z-twitteru-dostane-fotograf-od-afp-a-getty-1-2-milionu-usd/>
- Použití cizích fotek v ČR – vymahačská firma LogiCall